

1859 Amerikabrev

Det har vært mange mindre plasser i dalføret som gikk under navnet Munkhaugen, men som skilte seg ut ved at andre benevnelser ble benyttet, eksempelvis Fagerheim og Grønvold. En av disse Munkhaugene var trolig en husmannsplass under Håpet, og lå ikke langt fra der hvor jernbanestasjonen i Stjørdal nå ligger. Her møter vi Peder Larsen Øyreinan - som kom fra en av Værnesplassene. Om han bygde seg hus på Munkhaugen eller overtok etter andre, er usikkert. Denne Peder Larsen kalte de for "Per Værket" fordi han jobbet på fabrikken på Tangen. Han skulle dessverre ikke bli gamle karen. Han døde 21. august 1847, 29 år gammel. Da hadde han vært gift i 3 år med Randi Johnsdatter Skomakertrøen fra Lånke. De fikk ei datter, Ellen Lovise.

Randi gifter seg på nytt den 29. mars i 1853 med Knud Olsen Solberg fra Soknedal. Randi og Knud Solberg tok lille Ellen med seg og utvandret til Amerika med seilskipet "Sverre" i 1857. Kort tid etter at de slo seg ned i USA skrev Randi et brev til en kjenning i Stjørdal. Her følger et utdrag av brevet, gjengitt i Stjørdalsboka:

"Efter å være ankommet til Minnesota, fikk jeg med familie ophold hos en mann ved navn Peder Halsen, som tre år tidligere var reist fra Stjørdalen. Han hadde et litet dårlig hus, men endel kreaturer og som det later til tilstrækkelig forråd av matvarer. Efter å ha gjort oss litt kjent med forholdene, kan jeg berette følgende:

Her fikk jeg da se, at jeg hadde forlatt Munkhaugen; det var med stor ulyst at jeg forlot fødeland, hus og hjem, slekt og venner, som både L - - og mange av mine naboer vet. Hjemme var det mange ganger ikke så godt for mig, men gid jeg ennå hadde vært der, så hadde det visst vært bedre både for sjel og legeme. Jeg glemmer aldri Norge! O gid jeg var blitt i Norge; men jeg må vel finne mig i å være hvor jeg er, og takke Gud, at jeg er blitt befriet for sykdommen; men ennå har aldri hvetebrødet i Amerika smakt mig så godt som havrebrødet i Norge.

Den 2den mai flyttet vi til vårt nye hjem, men vi har ikke annet hus enn en kjelder å være i; litt tømmer er fremført til stue, men når det blir stue vet jeg ikke, for her er så stor mangel på penger, og alle ting er så dyrt, at jeg ikke kunde få en liten stue, som for eksempel Bendiks's stue istand for 100 spd. Jeg ønsker at I skulde se hvad slags hus her fins. Ikke er her prest og ikke er her skolelærer; men det er sådan kiv mellem folkene, at de ikke engang kunne enes om å ha den samme prest". - (Mer av brevet finnes ikke)

Brevet taler sitt klare språk. Graset var ikke grønnere på andre sida for Randi - i alle fall ikke det første året. Og det synes som om Randi ikke hadde særlig lyst til å reise til Amerika i det hele tatt. Vi får vel bare håpe at det gikk bedre for familien etter hvert.

I brevet nevner hun et lite hus, kalt Bendiksstua. Den lå nordvest for Bjerkan, mellom der hvor ilgodshuset

Området hvor Bendiksstua lå

på Stjørdal stasjon stod og trelastlageret til Byggmakeren (Åsen & Five). Denne stua ble oppført (inne på nåværende stasjonsområde) av Bendiks Gunvaldsen. Han ble født i Rennebu i 1795, og var murermester. Kom til Stjørdal via Skogn i 1824. Når Bendiksstua omtales i brevet slik det gjør, tyder det på at plassen som Bendiks Gulvaldsen hadde, var tiltenkt atskilt. Dette ut i fra at Jens Hansen Rygh fra Frosta ble nybygger på en del av plassen. Likeledes en Johan Martin Ananiassen - som fikk tak i 2,5 mål av stedet hans Bendiks - og bygde hus der. Disse husene ble flyttet da jernbanen og stasjonen ble anlagt.